

EVOLUCIÓ ENTRE ELS SEGLES XVI I XX DEL CONJUNT ANTROPONÍMIC TRADICIONAL A MALLORCA

Antoni Llull Martí

XXI Jornada d'Antroponímia i Toponímia. Santa Maria del Camí, 2008

A la Jornada d'Antroponímia i Toponímia de l'any passat, a La Real, vaig presentar una comunicació sobre l'evolució del conjunt antroponímic cristià a Mallorca entre els segles XIII i XV, i avui voldria completar-la amb aquesta, mostrant com seguí evolucionant el conjunt de noms tradicionals fins al gran trasbalsament social i de cultura i costums produït a la nostra illa dins el segle passat per les successives immigracions de gent peninsular i estrangera, que encara continua. Vérem ja, dins aquella comunicació com a través dels segles s'havien anat incorporant al conjunt tradicional alguns noms de bateig desconeguts fins aleshores a l'illa i com anaven desapareixent-ne alguns altres, però en nombre tan reduït que no n'afectava gaire l'essència. Aquesta tendència continuà en el segle XVI i en els quals el seguiren, fins ben entrat el XX.

Per nom tradicional entenc el que ha estat usual ininterrompudament durant, com a mínim, prop d'un segle. No hi he inclòs, per tant, els introduïts a partir de l'acabament de la Guerra de l'any 36, no tan sols per les poques generacions passades des de llavors ençà, sinó per coincidir l'acabament d'aqueixa guerra amb l'inici de la massiva immigració a la nostra illa de gent de parla castellana, i després de gent de països estrangers i molt diverses cultures, molts dels quals duïen i duen noms fins fa molt poc desconeguts a Mallorca, i que en la majoria de casos els posaren als seus fills ja nascuts a l'illa.

Podem assegurar que el conjunt onomàstic illenc es mantingué amb pocs canvis durant més de cinc-cents anys, fins a les grans transformacions, sofertes dins la segona meitat del segle XX a les quals ja m'he referit i els pocs anys que duïm del XXI, que causen i possiblement causaran encara en un grau molt més elevat, una transformació tan grossa que suposarà la destrucció del nostre conjunt antroponímic tradicional. Serà una de tantes pèrdues de la nostra identitat, i no crec que hi hagi forma d'evitar-ho, i pens que no ens queda més remei, als mallorquins que volem seguir essent un poble diferenciat dels altres, que fer el possible, que supòs que no és gaire perquè de cada any que passa som, proporcionalment, més pocs, perquè es mantinguin la nostra llengua i les nostres tradicions, entre les quals la dels nostres noms de bateig.

Dins el segle XVI es produïren grans calamitats, que disminuïren o afectaren molt negativament la població illenca, com males anyades, pestes, fam, abusos de les classes dirigents que dugueren a les revoltes populars de les Germanies, etc. La nombrosa documentació originada per les informacions sobre els qui havien estat adictes a aqueixs

moviments populars i els qui s'havien mantingut fidels al poder establert, constitueixen, entre d'altres, una font molt útil per al coneixement dels noms dels mallorquins d'aquell temps. Una estadística que vaig fer sobre llistes extretes d'una part d'aqueixs documents¹ em permet establir que els noms d'home més usuals a Palma i diversos pobles per devers l'any 1523, amb els percentatges d'ús aproximats, eren els següents:

	Ciutat	Artà	Felanitx	Manacor	Muro	Santanyí	Sóller
Joan (i Joanot)	15,6	14,8	12,3	12,3	17,0	13,6	17,3
Pere (i Perot)	12,7	13,1	9,6	12,8	9,8	6,1	13,4
Antoni	11,0	8,2	17,2	12,0	13,9	13,6	11,1
Miquel	8,0	11,4	8,7	8,0	9,3	8,2	2,9
Bartomeu	5,9	4,8	7,5	9,4	3,0	7,7	14,2
Jaume	5,6	7,3	5,5	7,2	8,8	7,5	8,8
Gabriel	4,7	4,2	7,2	3,0	6,0	4,1	2,7
Guillem	3,7	4,0	4,3	4,0	3,9	4,8	4,7
Francesc (i Francí)	3,4	0,3	–	1,0	2,1	2,7	4,4
Rafel	2,8	1,1	2,8	1,2	3,9	2,7	0,7
Mateu	1,8	1,7	1,7	1,4	1,2	2,7	0,7
Sebastià	1,6	3,2	2,6	1,2	1,8	3,4	0,7

Observant aquesta petita estadística ens trobam amb **Joan**, **Pere**, **Antoni**, **Miquel**, **Bartomeu** i **Jaume**, com a noms més representatius, situació molt semblant a la de cinquanta anys enrere, i com començaven a introduir-se entre els noms preferits els dels arcàngels **Rafel** i **Gabriel**, mentre que **Miquel** ja ho era des de molt de temps enrera, amb percentatges molt semblants als que apareixen al quadre que acab de mostrar, si exceptuam el cas de Sóller, on la major popularitat de Sant Bartomeu, deguda possiblement al fet de tenir-lo per patró de la vila, feia que es posàs molt més el seu nom en els batejos en detriment del dels arcàngels i dels altres apòstols, exceptuats Sant Pere i Sant Jaume. (Els que havien nom **Joan** no solien tenir per patró l'apòstol, sinó sant Joan Bapista). Hi podem veure també com anava fent-se popular **Francesc**, sobretot a la Ciutat i a Sóller, i **Sebastià** a la Ciutat, i a Artà, Felanitx i Santanyí, que havia augmentat l'ús de **Nicolau** i que havien baixat, en els percentatges d'ús **Bernat**, **Guillem**, **Pau** i **Vicenç**. També **Andreu**, quasi inusitat en el segle anterior, té en aquest un presència ben considerable.

Altres noms usuals, però amb percentatges que no sobrepassaven de gaire l'u per

¹ Els transcrits per J.M. Quadrado a les *Informacions judicials sobre els adictes a les Germanies e penes de cos e d'haver a ells imposades après la reducció de 1523*, Palma, 1896.

cent, o no hi arribaven, eren **Baltasar, Benet, Bernadí, Cosme, Damià, Esteve, Felip, Gaspar, Jordi, Martí i Vicenç**, i també corrents, però no tant, **Arnau, Babtista, Cristòfol, Domingo, Galceran, Gaspar, Gregori, Julià, Leonard, Llorenç, Lluís, Macià, Melcior, Pau, Ramon, Salvador i Tomàs**.

Dins el segle anterior havien començat a aparèixer els derivats hipocòrístics de **Joan** > **Joanot** i de **Pere** > **Perot**, i a finals del XVI eren bastant usuals, tant entre la noblesa i famílies d'estament mitjà o alt com entre la gent més pobre, derivats de formació semblant als francesos *Jeannot* i *Pierrot*. Molts d'historiadors del segle XIX, caigueren en l'error (i en l'horror) de considerar aquests derivats com a noms dobles, en què el segon era **Ot** (forma catalana del germànic *Otto*, en castellà *Otón* o *Odón*), nom que mai no ha estat usual a Mallorca. I així traduïen al castellà Joanot per *Juan Odón* i Perot per *Pedro Odón*.

En un cadastre de la Ciutat corresponent a l'any 1576,² sobre el qual vaig fitxar i recomptar els noms de 1466 persones, 978 homes i 488 dones, em vaig trobar amb què en cinquanta anys la situació no havia canviat gaire. La dotzena de noms citats a continuació, servia per anomenar més de tres quartes parts de la població masculina:

Joan (amb la variant **Joanot**) (14,5%)
Antoni, (13%)
Pere, (11%;)
Miquel, (7,5%)
Jaume, (6%)
Bartomeu, (5%)
Gabriel, (4,8%)
Francesc, (3,3%)
Jeroni, (3,3%)
Rafel, (2,4%)
Nicolau, (2,3%) i
Guillem, 2,2%.

De manera semblant, més de tres quartes parts de les dones duïen un d'aquests catorze noms:

Joana (19%),
Catalina o **Caterina** (13,7%),
Margalida (8,0%),
Antònia o **Antonina** (6,3%),
Francesca, **Francisca** o **Francina** (5,6%),
Anna (4,9%),
Magdalena (3,5%),
Elisabet (i alguna **Isabel**) (2,8%),

² *Cadastre de la Ciutat de Mallorca fet l'any 1576*, transcrit al *Bolletí de la Societat Arqueològica Lul·liana* per D. José Ramis de Ayreñor y Sureda, tom IV, p. 114 a 200.

Elionor (2,7%),
Esperança (2,7%)
Jerònia (2,4%),
Praxedis (2,2%),
Pereta (2%) i
Coloma (1,6%) .

Noms d'home que a l'inici del segle no es trobaven a l'illa o hi eren molt rars, i que cent anys després havien incrementat molt la seva popularitat, són **Sebastià, Nicolau, Jeroni, i Onofre**, així com els noms dels tres Reis d'Orient, **Melcior**, (vulgarment Melcion o Sion), **Gaspar** i **Baltasar**, amb clara preferència per aquest darrer, i començaven a aparèixer algun **Blai**, algun **Lluís** i alguns **Josep**. Es mantenien amb percentatges similars als del segle anterior, **Antoni, Bartomeu, Francesc, Gabriel, Gregori, Jaume, Joan, Llorenç, Martí, Mateu, Miquel, Rafel, Ramon, Salvador, Vicenç** i alguns altres menys usuals, i havia disminuït lleugerament l'ús de **Pere** i notablement el de **Guillem** i el de **Bernat**.

Entre les dones, havia aparegut, fent-se immediatament prou notable, **Esperança**, i s'havia incrementat l'ús d'**Anna**, o **Aina, Antònia** o **Antonina, Elisabet** o **Isabel, Francesca, Francisca** o **Francina, Magdalena** i **Margalida**, i el de **Maria**, es troba molt més usat que en el segle anterior combinat amb **Anna** o la seva variant **Aina**.

Prop d'un 4,5% de les dones mallorquines, per devers mitjan segle XVII, tenien com a noms de fonts **Maria-Anna** o **Maria-Aina**. Es mantenien amb percentatges similars als del segle anterior **Apol·lònia**, encara rar, **Bàrbara, Coloma, Catalina, Esperança, Jerònia, Joana** i **Sebastiana**, i havien baixat en popularitat **Elionor, Pereta, Praxedis**, i alguns altres no tan usuals. Eren també corrents, si bé amb percentatges no gaire superiors a l'u per cent o inferiors, **Agnès** (vulgarment *Ainès*), **Bartomeua, Beatriu, Beneta, Bernadina, Damiana, Eulàlia, Gabriela, Llorença, Maciana, Onofra, Rafela** i **Sebastiana**.

Les influències del Renaixement arribaren a Mallorca amb bastant de retard. Pel que fa als noms, les innovacions es troben en primer lloc a les famílies d'alguns il·lustrats, sobretot en la de l'humanista Ferran Valentí, que posà al seu fill el nom de **Teseu** i a les seves filles els de **Hipòlita, Fedra, Adriana, Policena** i **Lucrecia**. Alguns d'aquests noms es troben després entre famílies importants, però no arrelaren entre les del poble ras, com alguns altres a causa, també, de la moda renaixentista: **Príam**, (que sembla que acabà com a exclusiu de la família Villalonga) **Hèctor, Hipòlit, Horaci, Virgili, Alexandre, Cèsar, Marc-Antoni, Cassandra, Diana, Dorotea, Drusiana, Prudència, Sofia** i **Júlia**.

Els canvis que tingueren lloc en els dos segles següents foren molt menys notables que els referits als XV i XVI. Podem considerar el període corresponent als segles XVII i XVIII, que venc comentant, com a de consolidació del conjunt onomàstic que arribaria amb poques variacions al segle XX. Al començament del segle XVII ja havien deixat de ser usuals uns quants noms que ho foren molt durant l'edat mitjana a l'illa, com els d'home **Berenguer, Bonanat, Ferrer, Galceran, Guerau** i **Hug**, que si bé rars, encara podia trobar-se'n algun al començament de l'edat moderna, i els de dona que havien estat bastant populars **Blanca, Bonanada, Brianda, Dolça, Elicsèn** o **Elisenda, Ermessenda** i **Esclarmonda**.

L'increment d'ús més notable entre els noms que havien començat a usar-se dins el segle XVI, fou el de **Josep**, que en principi solem trobar escrit *Josef*, (cosa que també passava

en castellà, fins que perdé la *f* en aquesta llengua). Durant l'edat mitjana no es trobava mai **Josep** com a nom cristià, mentre que era molt corrent entre els jueus i els musulmans. Sembla que el canvi d'actitud dels cristians envers del nom del sant Patriarca fou a causa de la labor propagadora del culte a aquest sant duita a terme pels frares carmelitans, sobretot els descalços, durant el segle XVI i els següents. A Barcelona aqueixs frares eren coneguts popularment amb el nom de «josepets». L'any 1617 fou decretada la festa de sant Josep a Mallorca i Menorca, i això degué contribuir molt a incrementar l'ús del nom del sant. Però la gran embranzida en la popularitat de l'espòs de la Verge Maria la constituí el decret del papa Pius IX pel qual, l'any 1871, sant Josep era declarat Patró de l'Església Universal. Per aqueix temps a Mallorca ja hi havia potser un 6 o un 7 per cent d'homes que duïen el seu nom, però pocs anys després el percentatge havia augmentat a més d'un nou per cent, poc més o menys com havia succeït amb **Maria**, passant **Josep** a davant de **Miquel**, de **Jaume**, de **Francesc**, de **Bartomeu** i de **Pere**.

A mitjan segle XVII, els dotze noms d'home més usats eren, per aquest ordre i amb les percentatges aproximats que s'indiquen:

Joan, (15%)
Antoni, (11,7%)
Miquel, (9,6%)
Pere, (9,1%)
Jaume, (6,5%)
Bartomeu, (4,8%)
Gabriel, (4,1%)
Rafel, (2,7%)
Guillem, (2,6%)
Francesc, (2,5%)
Jeroni, (2,5%), i
Sebastià, (2,4%).

Amb relació al segle anterior, s'havia incrementat molt l'ús de **Sebastià** i d'**Onofre** i una mica el de **Miquel**, i havien baixat lleugerament **Benet**, **Jeroni**, **Pau**, **Nicolau** i **Tomàs**. Entre els altres noms corrents, però no tan usuals, es mantenien poc més o menys com en el segle anterior **Agustí**, **Baltasar**, **Bernadí**, **Cristòfol**, **Damià**, **Domingo**, **Esteve**, **Felip**, **Gregori**, **Gaspar**, **Jordi**, **Josep**, **Lleonard**, **Llorenç**, **Melcior**, **Ramon**, **Salvador** i **Vicenç**.

Noms d'home encara menys corrents que els esmentats, trets de diversos documents del mateix segle XVII, i que no havia trobat en els consultats pertanyents al segle anterior, són **Albert**, **Albertí**, **Amador**, **Dionís**, **Iñigo** (així, en castellà), **Ildefons**, **Narcís**, **Ponç**, i encara, si bé molt rarament, els medievals **Berenguer**, **Galceran**, **Hug**, i **Asbert** (quasi sempre escrit **Sbert**).

Entre els noms de dona sobresortien els següents:

Joana, (19,4%);
Catalina, (14,3%);

Margalida, (1,8%);
Francesca, Francina o Francisca, (8,0%);
Elisabet, (5,7%);
Anna, (5,4%);
Magdalena, (5,1%);
Maria, (amb **Maria-Anna**, 4,9%);
Jerònia, (2,2%);
Esperança, (2,1%), i
Praxedis, (1,6%).

Amb percentatges no gaire superiors a l'u per cent, o lleugerament inferiors, eren corrents **Agnès, Apol·lònia, Beatriu, Bernadina, Eulàlia, Llorença, Rafela i Sebastiana**, amb freqüències similars a aquelles amb les que es trobaven en el segle anterior, i havia disminuït l'ús de **Bartomeua**, de **Beneta**, de **Coloma**, de **Damiana**, d'**Elionor**, de **Gabriela**, de **Llorença**, de **Maciana**, d'**Onofra**, i de **Pereta**. També es trobaven alguna **Clara**, alguna **Jaumeta**, alguna **Magina**, alguna **Montserratada**, alguna **Paula** i alguna **Teresa** i alguna **Ildefonsa**. I molt més rarament, duits en molts de casos per una sola persona, els medievals **Marquesa, Unissa, i Violant**.

Entrant dins el segle XVIII, les variacions dins el conjunt antroponímic tradicional amb relació al segle anterior no són gaire notables. Són pocs els noms nous que s'hi troben, i els percentatges dels més corrents no varien gaire, exceptuat el cas de **Josep**, que havia ascendit, per les causes ja explicades, a un sisè o a un setè lloc. D'un conjunt de 1031 persones, 657 homes i 374 dones extret d'una talla general efectuada l'any 1739, he tret la següent relació dels noms d'home preferits:

Joan, (13,5%)
Antoni, (11,6%)
Pere, (7,5%)
Miquel, (7,3%)
Jaume, (6,7%)
Francesc, (5,5%)
Josep, (4,9%)
Sebastià, (4,0%)
Bartomeu, (3,3%)
Gabriel, (3,0%)
Rafel, (2,3%)
Bernat, (2,0%)
Jeroni, (1,8%), i
Guillem, (1,7%).

Pel que fa a les dones, els noms que més s'hi troben són els següents:

Joana, (14,2%)
Margalida, (13,6%)

Catalina, (9,9%);
Antònia o Antonina, (8,6%)
Francesca o Francina, (8,6%)
Maria, (8,6%)
Anna o Aina, (5,6%)
Elisabet, (5,9%);
Magdalena, (5,6%)
Jerònia, (2,8%)
Bàrbara, (2,0%)
Elionor, (2,0%) i
Praxedis, (2,0%).

Amb tot i que no era gaire corrent, havia augmentat la freqüència d'ús de **Clara** i es trobaven a la relació alguns noms inusitats o molt rars en els segles anteriors, com **Elena**, **Eugènia**, **Gertrudis**, **Rosa** i **Teresa**.

Entre els anys 1702 i el 1713 tingué lloc la nefasta Guerra de Successió, que a més de minvar l'extensió territorial i els recursos vitals del país, posà el tron d'Espanya en mans de Felip V, un monarca absolut i partidari d'una centralització política i administrativa a ultrança. La més notable de les mesures centralitzadores imposades fou el Decret de Nova Planta, pel que quedaven abolits els furs, privilegis, llibertats tradicionals i fins i tot costums de què gaudien els naturals dels regnes d'Aragó, de València i de Mallorca, entre els quals el d'usar la llengua pròpia en els actes jurídics i en tota casta de documents oficials, i fins i tot en la predicació. Això, tingué efectes desastrosos sobre la nostra cultura i repercutí també en el conjunt antroponímic tradicional, afavorint la castellanització d'uns quants noms. D'altra banda, en els estíms, censos i altres documents en què apareixen molts de noms de persona, ja no s'hi troben aquests en català, sinó en castellà, i per tant ja no sabem quants dels que hi figuren amb el nom de *Pedro* eren anomenats en la seva vida familiar i social amb aquesta forma castellana i quants encara conservaven oralment la forma tradicional *Pere*, com no sabem quins eren anomenats *Francesc* i quins *Francisco*, i quantes *Antonina* i quantes *Antònia* i quantes *Elisabet* (familiarment *Bet*) i quantes *Isabel*. Alguns noms que arribaren a Mallorca dins els segles XVIII i XIX ja hi foren introduïts en la forma castellana, com *Carlos*, *Carmelo*, *Caetano*, *Isidro*, *Jacinto*, *Mariano*, *Teodoro* i *Victoriano*.

D'una relació dels noms extrets del Padró de Palma corresponent a l'any 1801, 1000 homes i 373 dones, he obtingut els resultats, que us mostraré tot seguit. Els noms d'home més corrents eren:

Joan, (14,1%);
Antoni, (11,7%);
Miquel, (10,1%);
Pere, (7,3%);
Josep, (6,1%);
Bartomeu, (5,9%);
Jaume, (5,2%)
Francesc, (4,4%);

Bernat, (4,1%);
Gabriel, (3,1%),
Guillem, (2,8%);
Sebastià, (2,7%);
Macià, (2,2%)
Rafel, (2,0%);
Mateu, (1,8%);
Llorenç, (1,3%) i
Manuel, (1,2%).

Si comparem aquests resultats amb els de mig segle enrere, veim que s'havia incrementat molt l'ús de **Miquel**, de **Bartomeu**, de **Bernat**, de **Guillem**, de **Macià**, de **Mateu** i, sobretot, de **Josep** i de **Manuel**. I, havien davallat **Jeroni**, i **Sebastià**. Dins aqueixa mateixa relació s'hi troben, entre una i tres vegades, i amb la forma castellana, *Cayetano*, *Isidro*, *Jacinto*, *León*, *Mariano*, *Santiago* i *Santos*. Seguien essent corrents, amb percentatges entre 3 i 9 per mil, **Damià**, **Esteve**, **Gregori**, **Jeroni**, **Jordi**, **Julià**, **Martí**, **Melcior**, **Nicolau**, **Onofre**, **Pau**, **Salvador**, **Tomàs** i **Vicenç**, i amb percentatges més baixos **Arnau**, **Baltasar**, **Benet**, **Cosme**, **Cristòfol**, **Felip**, **Gaspar**, **Gil**, **Lluís**, **Lleonard**, **Montserrat**, **Nadal**, **Pasqual**, i **Ramon**, i hi apareixien alguns noms no usuals o molt rars en els segles anteriors, com **Basilí**, **Bernabé**, **Enric**, **Ignasi**, **Joaquim**, **Magí**, i **Simó**.

Entre els noms de dona trobats en el mateix document, destaquen els següents:

Joana, (15,3%);
Margalida, (14,2%)
Catalina, (13,4%);
Antonina o Antònia, (9,7%);
Maria, (9,2%);
Francesca o Francina, (7,5%);
Elisabet o Isabel, (4,0%);
Magdalena, (3,8%);
Anna o Aina, (3,2 %);
Coloma, (1,6%), i
Jerònia, (1,3%),
Rosa, (1,3%)
Àngela, (1,1%) i
Teresa, (1,1%).

Havien guanyat una mica de popularitat **Àngela**, **Josefa**, **Pereta**, i **Ramona**, i es trobaven, alguns noms que no havien estat mai usats o molt rarament, com **Ignàsia**, **Jacinta**, **Joaquima**, **Juliana**, **Mònica**, **Rita** i **Simona**. I havien baixat a percentatges inferiors a l'u per cent, **Bàrbara**, **Elionor**, **Miquela** i **Praxedis**, seguides d'**Agnès**, **Cecília**, **Clara**, **Dominga** i **Esperança**.

A una relació dels noms de 759 nins i 670 nines extreta dels registres de naixements a les parròquies de la Seu, Santa Creu, Santa Eulàlia, Sant Jaume, Sant Miquel, Sant Nicolau

i Sant Magí, de Palma, corresponent a l'any 1867, tornam a trobar **Joan** en primer lloc, seguit d'**Antoni** i **Josep** s'havia situat en el tercer. Vet ací la relació dels 17 primers amb els corresponents percentatges:

Joan, (12,3%)
Antoni, (11,9%)
Josep, (9,4%)
Miquel (8,3%)
Jaume, (7,2%)
Francesc, (5,4%)
Bartomeu, (4,6%)
Gabriel, (3,6%)
Pere, (3,6%)
Pau, (2,2%)
Guillem, (2,1%)
Bernat, (1,6%)
Sebastià, (1,6%)
Lluís, (1,4%)
Mateu (1,4%)
Rafel, (1,4%), i
Vicenç, (1,4%).

Per primera vegada s'havien col·locat entre els catorze primers **Pau** i **Lluís**, i havien baixat **Jeroni** i **Macià**. Amb percentatges pròxims a l'u per cent, seguien **Andreu**, **Domingo**, **Gaspar**, **Jordi**, **Llorenç**, **Macià**, **Manuel**, **Salvador** i **Tomàs**, i amb menys freqüència **Agustí**, **Albert**, **Benet**, **Bernadí**, **Carles**, **Cristòfol**, **Damià**, **Esteve**, **Ferran**, (o *Fernando*), **Gregori**, **Ignaci**, *Jacinto*, **Joaquim**, **Julià**, **Martí**, **Nicolau**, **Onofre** i **Ramon**. Hi trobam alguns noms no registrats abans o molt rars, com **Ambròs**, **Anastasi**, **Benvingut**, **Bonaventura**, **Camil**, **Carmel**, **Cecili**, **Dionís**, **Eliseu**, **Elvir**, **Ernest**, **Estanislau**, **Honorat**, **Isidor**, **Joaquim**, **Ladislau**, *Lorgio*, **Recared**, **Ricard**, **Roc**, **Roman**, **Sadurní**, **Silvestre**, **Teodor**, **Toribi**, **Venanci**, **Víctor** i **Victorià**, només amb un o dos usuaris.

Pel que fa a les dones, les que hi trobam amb un percentatge superior a l'u per cent són les següents:

Maria (sovint seguit d'un segon nom), (18,8%)
Catalina, (13,6%)
Joana, (7,9%)
Francesca o Francina, (9,9%)
Antonina o Antònia, (7,7%)
Margalida, (6,9%)
Magdalena, (4,9%)
Anna, (2,7%)
Josefa, (2,7%)
Carme (i **Maria del Carme**), (2,3%)

Elisabet (i Isabel), (2,3%)
Concepció (i Maria Concepció), (1,8%)
Rosa, (1,6%)
Bàrbara, (1,5%)
Jerònia, (1,5%)
Teresa, (1,0%)

Si comparam aquesta llista amb la corresponent a l'any 1801, veim que s'havia doblat el nombre de dones que nomien **Maria**, que **Catalina** havia passat al segon lloc i **Joana** del primer al tercer, i que **Josefa**, **Carme** i **Concepció** apareixien per primer cop entre els dotze primers, i **Rosa** en el que fa tretze, mentre havien augmentat lleugerament en la freqüència d'ús **Magdalena**, **Bàrbara** i **Teresa**, i eren menys usats que abans **Antonina**, encara que es conservàs en quart lloc, **Anna**, **Coloma** i **Elisabet**.

Es mantenen amb percentatges entre el 0,5 i l'u per cent, similars als del segle anterior, **Agnès**, **Àngela**, **Apol·lònia**, **Clara**, **Coloma**, **Elionor**, **Esperança**, **Gabriela**, **Gertrudis**, **Lluïsa**, **Miquela**, **Paula**, **Pereta**, **Sebastiana** i **Tomassa**, i s'havia reduït encara més l'ús de **Jaumeta**, **Maciana**, **Ramona**, **Praxedis** i **Vicenta**.

Hi apareixen també, si bé només una sola vegada o dues, alguns noms inusuals, o molt rars, en el segle anterior, com **Adela**, **Emèlia**, **Aniceta**, **Assumpció**, **Benvinguda**, **Carolina**, **Consolació**, **Dionísia**, **Engràcia**, **Enriqueta**, **Manuela**, **Maria del Pilar**, **Maria Candelària**, **Maria de la Mercè**, **Maria del Socors**, **Maria de la Soledat**, **Marta**, **Rosalia**, **Silvèria**, **Teodora**, **Úrsula** i **Victòria**, i entre tres i quatre vegades **Matilde**, **Emília** i **Dolores**.

La darrera llista extensa consultada i de la qual he obtingut els percentatges d'ús, la vaig treure del cens electoral format per l'Ajuntament de Palma l'any 1933, constituïda pels noms de 1982 electors, homes i dones, que apareixien en fulls distints seleccionats de forma aleatòria. Els resultats, pel que fa als noms d'home amb un percentatge d'ús superior a l'u per cent, són els següents:

Joan, (12,8%)
Antoni, (9,1%)
Miquel, (9,1%)
Josep, (8,5%)
Jaume, (6,1%)
Bartomeu, (5,2%)
Francesc, (5,0%)
Pere, (4,9%)
Gabriel, (3,7%)
Guillem, (2,7%)
Rafel, (2,0%)
Andreu, (2,3%)
Sebastià, (1,6%)
Bernat, (1,5%)
Manuel, (1,6%)

Mateu, (1,5%)
Llorenç, (1,2%)
Lluís, (1,0%).

Com en els segles anteriors, es mantenia **Joan** en primer lloc, **Antoni** seguia en el segon, empatat amb **Miquel**, que havia passat davant **Josep**; **Jaume** es mantenia en cinquè lloc, seguit, com abans, de **Francesc** i de **Bartomeu**, havien pujat **Pere**, **Guillem** i **Rafel**, i apareixien per primera vegada amb un percentatge superior a l'u per cent, **Manuel**, **Llorenç** i **Lluís**. Es mantenien poc més o menys amb els mateix percentatge **Bernat**, **Gabriel**, **Mateu** i **Sebastià**, i havien baixant un poc **Pau** i **Vicenç**. Amb percentatges lleugerament inferiors a l'u per cent, hi trobam **Cristòfol**, **Damià**, **Macià** o **Maties**, **Martí**, **Salvador** i **Vicenç**. Pròxims a un 0,5%, **Baltasar**, **Bernadí**, **Carles**, *Cayetano*, **Emili**, **Gaspar**, **Jeroni**, **Joaquim**, **Julià**, **Marc**, **Melcior**, **Nadal**, **Nicolau**, **Onofre**, **Pasqual**, **Ramon**, i **Tomàs**. Hi trobam alguns noms insòlits fins aleshores a Mallorca, referits tots ells a una sola persona, com són *Baldomero*, *Federico*, *Feliciano*, *Mario*, *Màximo*, *Nicasio*, *Saturnino*, *Severiano*, i *Valeriano*.

De la relació corresponent als noms de dona, ens trobam amb què els preferits són:

Maria, (16,6%)
Antonina o **Antònia**, (11,3%)
Catalina, (10,5%)
Margalida, (9,8%)
Francisca, (9,1%)
Joana, (6,5%)
Magdalena, (3,9%)
Elisabet o **Isabel**, (2,9%)
Josefa, (2,7%)
Anna o **Aina**, (2,0%)
Bàrbara, (1,4%)
Carme o **Maria del Carme**, (1,4%) i
Teresa, (1,2%)
Esperança, (1,0%) i
Rosa, (1,0%).

Amb percentatges pròxims a l'u per cent hi trobam **Àngela**, **Jerònia**, **Lluïsa**, **Mercè** o **Maria de la Mercè**, **Paula** i **Rosa**, i pròxims al 0,5%, **Apol·lònia**, **Coloma**, *Dolores* o *Maria Dolores*, **Marianna**, **Miquela**, **Pereta**, *Petra* o *Pedrona*, **Pilar** o **Maria del Pilar** i **Sebastiana**. Amb relació al segle anterior, en quèja era el primer, havia pujat el percentatge de **Maria**, i el d'**Antònia** o **Antonina**, que havia passat al segon lloc, i també s'havia incrementat l'ús de **Anna** o **Aina**, **Margalida**, **Esperança**, i **Rosa**. Es mantenien amb percentatges similars **Francisca**, **Elisabet** o **Isabel**, **Josefa**, **Bàrbara** i **Teresa**, i havien baixat **Magdalena** i **Joana**. Amb percentatges entre 0,5 i 1,0%, **Apol·lònia**, **Coloma**, *Dolores*, **Jerònia**, **Lluïsa**, i **Miquela**, i amb percentatge inferior, però pròxim al 5%,

Maciana, Mariana, Pereta o Petra o Pedrona i Vicenta. S'hi troben, referits a una sola persona, alguns noms insòlits o raríssims abans, a Mallorca, com **Alexandra, Amàlia, Amparo, Artemisa, Basilissa, Carolina, Celestina, Constància, Elàdia, Engràcia, Felicitat, Fermina, Filomena, Hermínia, Higínia, Jesusa, Leandra, Manolita, Neus, Paulina, Pepa [sic], Pietat, Saturnina, Susanna, Úrsula, Victòria i Visitació.**

En resum: entre els segles XVI i primera meitat del XX es conservà bastant bé el conjunt onomàstic tradicional bàsic, amb pocs canvis que afectassin als primers quinze o vint noms, tant de dona com d'home, amb les excepcions de la ràpida ascendència de **Sebastià**, de **Jeroni** i d'**Esperança** dins el segle XVI, de **Josep** dins el segle XVIII i de **Maria**, dins el mateix segle, però que ja havia començat a pujar molt considerablement dins l'anterior. I dins el XIX el del nom del pare de la Verge, **Joaquim**. Els altres, amb alts i baixos no gaire notables, eren sempre els mateixos. Els dotze noms d'home i de dona que podem considerar més representatius dins aqueix conjunt onomàstic tradicional, amb els percentatges aproximats dins període de cinc segles estudiat, són els següents:

Homes	Dones
Joan (14%)	Joana (13,4%)
Antoni (11,4%)	Catalina (12,7%)
Miquel (8,6%)	Margalida (10,7%)
Pere (7,9%)	Maria (9,6%)
Jaume (6,2%)	Antonina o Antònia (8,4%)
Bartomeu (4,0%)	Francesca o Francisca (8,1%)
Josep (4,3%)	Magdalena (4,5%)
Francesc (4,1%)	Elisabet o Isabel (3,9%)
Gabriel (3,8%)	Anna o Aina (3,7%)
Guillem (2,5%)	Bàrbara (1,5%)
Rafel (2,2%)	Esperança (1,3%) i
Sebastià (2,1%)	Coloma (1,0%).
Bernat (2,1%).	

Hi ha una curta sèrie de noms que no han figurat mai en les llistes dels catorze o quinze més usats, alguns dels quals rarament han arribat a un percentatge d'ús superior a un u per cent, que amb petits alts i baixos han estat presents entre els habitants de Mallorca des del segle XIII ençà. Són, per tant, ben tradicionals, i seria una llàstima que deixassin d'usar-se a la nostra illa. Són aquests que tot seguit relacion, i potser qualcun altre: **Agustí, Andreu, Anfós o Alfons, Arnau, Benet, Bernadí, Climent, Cosme, Damià, Daniel, Domingo,**

Esteve, Felip, Feliu, Ferran o Ferrando, Gil, Gregori, Jordi, Julià, Llorenç, Lluç, Marc, Mateu, Nicolau, Pasqual, Ponç, Salvador, Simó, Tomàs, i Vicenç. I també alguns altres que no apareixen o eren raríssims a documents del segle XIII, però sí a partir del XIV i següents, com són **Blai, Cristòfol, Leonard, Macià, Manuel, Martí, Montserrat, Nadal, Onofre i Pau,** i a partir del segle XV, **Jeroni** i els noms dels tres Reis d'Orient, **Melcior, Gaspar i Baltasar.**

Pel que fa als noms de dona que sense trobar-se entre els més corrents han tingut presència a l'illa des del segle XIII ençà, hi trobam **Agnès, Andreua, Bartomeua, Beatriu, Benvenguda** (de vegades *Bevenguda*), **Cecília, Dolça, Dominga, Eulàlia, Elionor, Felipa, Guillema, Jaumeta, Llorença, Mateua, Miquela, Pereta, Ramona i Teresa** I després n'hi ha alguns uns altres que no han estat usuals des de temps tan antic, però sí, com a mínim, a partir del segle XIV, com són **Clara, Jaumeta, Juliana, Llúcia, Martina, Nicolaua i Paula,** i a partir del XV, **Esperança i Jerònia.**

Entre aquesta comunicació i la de l'any passat, que podeu llegir al llibre de la jornada publicat per la UIB, teniu una petita història de com ha evolucionat el conjunt antroponímic tradicional a Mallorca des de la Conquesta fins a mitjan segle XX.